

VAN LANSCHOT KEMPEN | KEMPEN
VERANTWOORD BELEGGEN: BEHEER
& ADVIES VAN VERMOGENS
CERTIFICERINGSVERKLARING 2019

Forum Ethibel is een Belgische vereniging die Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en Maatschappelijk Verantwoord Investeren (MVI) actief promoot om de overgang naar een meer duurzame samenleving te versnellen. In dit kader ontwikkelt Forum Ethibel producten en diensten om **transparant en duurzaam gedrag op de financiële markten te bevorderen**.

Een **Forum Ethibel-certificaat** biedt de garantie dat de door de klant zelf opgelegde spelregels worden nageleefd en biedt de troef dit ook naar de stakeholders te bevestigen en te communiceren. Het betreft de **niet-financiële criteria** van een product, vastgelegd in een lastenboek.

De basis hiervoor bestaat uit:

- Niet financiële criteria die **gedetailleerd, duidelijk en openbaar** geformuleerd zijn.
- Minimumcriteria in verband met **arbeids- en mensenrechten, milieu en bewapening**.
- Een systematische en **periodieke controle**.

Dit certificaat van Forum Ethibel toetst bijgevolg de gekozen visie en waarden van Lanschot Kempens / Kempens af en gaat na of het aan de gewenste kwaliteitseisen voldoet. Opdat bedrijven en financiële instellingen een positieve impact hebben op hun omgeving en de maatschappij.

*Aan de betrokkenen bij Van Lanschot Kempens / Kempens,
Aan de beleggers,
Aan het publiek,*

Forum Ethibel vzw werd door **Van Lanschot Kempens (VLK) / Kempens** belast met de uitvoering van een onafhankelijke controle op de naleving van haar richtlijnen rond Verantwoord & Duurzaam beleggen.

Van Lanschot Kempens voert een beleid op het vlak van Verantwoord & Duurzaam beleggen. De evolutie en resultaten hiervan worden sinds 2009 systematisch gerapporteerd. Dit verslag is het achtste jaarlijkse certificaat en bekijkt de mate waarin Van Lanschot Kempens / Kempens hun principes van verantwoord beleggen naleven: bij het beheer van huis- en externe fondsen, van toevertrouwde vermogens en bij adviesverlening.

Forum Ethibel treedt enkel op als auditor en certificatie-instelling. Het certificaat van **Forum Ethibel** levert garanties dat een fonds voldoet aan de extra-financiële criteria zoals vermeld in het beleid, het richtlijnen of in andere voorschriften.

Van Lanschot Kempen / Kempen

Over Van Lanschot Kempen / Kempen

Van Lanschot Kempen beschrijft zichzelf als *gespecialiseerde en onafhankelijke wealth manager*. Haar *Private Banking* richt zich op vermogende particulieren, ondernemers, familiebedrijven, business professionals en verenigingen en stichtingen. Haar *vermogensbeheer* biedt beleggingsstrategieën, fiduciair vermogensbeheer en totaaloplossingen aan nationale en internationale institutionele beleggers, zoals pensioenfondsen en verzekeraars. Haar *Merchant Banking* biedt gespecialiseerde diensten aan institutionele beleggers, ondernemingen, financiële instellingen en overheidsinstellingen.

Voor haar beleggingsdienstverlening werkt Van Lanschot Kempen nauw samen met dochteronderneming Kempen, een gespecialiseerde zakenbank en vermogensbeheerder. Binnen Kempen ligt de verantwoordelijkheid voor beleggingsadvies & vermogensbeheer.

Het Verantwoord & Duurzaam beleggen beleid is gestoeld op internationale richtlijnen, waaronder *UN Global Compact* (UNGC), *Principles for Responsible Investment* (PRI), *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*, *Guiding Principles on Business and Human Rights* (UNGP) en de *OECD Responsible Business Conduct*¹.

In 2019 **herdefinieerde de vermogensbeheerder zijn beleggingsovertuigingen** om deze in overeenstemming te brengen met de transitie “om over te schakelen van Verantwoord beleggen naar Duurzaam beleggen”

UN Global Compact

OECD Guidelines for Multinational Enterprises

ESG-integratie

Engagement

Uitsluitingen

Bedrijfsstructuur voor duurzame investeringen

De **ESG Council** is het orgaan binnen VLK / Kempen dat de eindverantwoordelijkheid heeft voor het formuleren en uitvoeren van het duurzame beleggingsbeleid. Het bespreekt ook specifieke gevallen uit de dagelijkse beleggingspraktijken en stelt de Uitsluitings- en Vermijdingslijst op. Deze Council bestaat uit vertegenwoordigers verspreid over alle bedrijfsonderdelen, waardoor dit door de hele organisatie wordt gedragen en efficiënte operationalisering mogelijk is. De ESG Council doet een beroep op (externe en interne) adviseurs om aanvullende expertise op te doen. De Council komt elk kwartaal bijeen.

Een ander orgaan is de **ESG Direction Group** die - naast de ESG Council - bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende business units van het bedrijf. Hun activiteiten omvatten het voorbereiden van projecten zoals het opstellen van beleidsvoorstellen voor de ESG Council of het operationaliseren van besluiten van de Council.

Het **Sustainability & Impact-team** heeft een belangrijke rol in de ESG Council en ESG Direction Group om expertise en inzichten te delen waardoor goed geïnformeerde besluitvorming mogelijk is. Enkele van haar activiteiten zijn het bieden van ondersteuning bij het bijhouden van de Uitsluitings- en Vermijdingslijst, het leiden van collaboratieve engagement trajecten en het ondersteunen van beleggingsteams bij directe engagement. Het team speelt een belangrijke rol bij het delen van kennis, expertise en ervaring met andere bedrijfsonderdelen binnen de organisatie. Elk kwartaal vinden bijvoorbeeld 'ESG challenge'-sessies plaats.

Uitsluiten & Vermijden

VLK / Kempen houdt een **Uitsluitingslijst** bij die bestaat uit **bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens en direct worden uitgesloten van belegging**. De *vermogensbeheerder* houdt nog een tweede Uitsluitingslijst bij voor landen. Dat zijn voornamelijk landen die zijn opgenomen in de sanctielijst van de Europese Unie of de Verenigde Naties.

Ook bedrijven kunnen in een **Vermijdingslijst** worden opgenomen – om waar mogelijk te voorkomen dat er in die bedrijven wordt belegd – als ze structureel inbreuken plegen op internationale conventies/normen¹ en de laatste jaren geen blijk hebben gegeven van verbetering. **Tabak** staat op de lijst van te vermijden sectoren en bijgevolg zijn er geen interne fondsen die in de tabakssector beleggen. Via gesprekken met externe fondsbeheerders wordt externe actief beheerde fondsen sterk afgeraden om in tabak te beleggen.

Als een portefeuillebeheerder toch wil beleggen in bedrijven op de Vermijdingslijst of in landen op de Uitsluitingslijst (als de sancties beleggingen in overheidsobligaties niet verbieden), kan de ESG Council een vrijstelling toekennen. Daartoe moet de betreffende beheerder zijn zaak verdedigen en argumenten aanreiken hoe het beginsel 'geen schade berokkenen' kan worden nageleefd. In het verleden zijn er alleen vrijstellingen toegekend voor beleggingen in overheidsobligaties uitgegeven door Rusland, Wit-Rusland en Venezuela.

Bedrijven op de Uitsluitingslijst*	Bedrijven op de Vermijdingslijst*	Landen op de Uitsluitingslijst*	Tabaksbedrijven op de Vermijdingslijst*
# 44	# 25	# 16	# 108

In 2019 heeft VLK / Kempen haar **methodologie geoptimaliseerd om ook bedrijven te identificeren die in de Vermijdingslijst moeten worden opgenomen**. Het was de bedoeling dat bedrijven die de richtlijnen voor verantwoord zakendoen voor institutionele beleggers (Responsible business conduct for institutional investors – RBC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) niet naleven op de Vermijdingslijst werden geplaatst, net als bedrijven die de Global Compact van de VN schenden. De RBC-richtlijn van de OESO wijst op belangrijke aandachtspunten van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen (OECD Guidelines for Multinational Enterprises) die Kempen naleeft.

De bedoeling is **schadelijke gevolgen** in verband met rechten van werknemers, mensenrechten, milieu, omkoping, consumenten en goed bestuur, die mogelijk gepaard gaan met hun activiteiten, toeleveringsketens en andere zakelijke relaties, te voorkomen en aan te pakken. De richtlijnen behandelen ook uitdagingen zoals consumentenbelangen en belastingen, die niet in de Global Compact van de Verenigde Naties aan bod komen.

In de driemaandelijke screening van de *vermogensbeheerder* wordt vastgesteld welke bedrijven betrokken zijn bij ernstige controverses en in welke mate. Op basis daarvan kan een bedrijf op de Vermijdingslijst of een toezichtlijst worden geplaatst, of kan er een engagementstraject worden gestart om het probleem of de problemen te verhelpen. In 2020 wordt de doeltreffendheid van het beleid beoordeeld en worden er mogelijke verbeteringen aangebracht.

Het RBC-beleid kan worden geraadpleegd op de website van VLK / Kempen, waar ook verslagen worden gepubliceerd over lopende engagementstrajecten op basis van deze nieuwe methodologie. In 2020 zal een algemeen evaluatieverslag over de identificatie van schadelijke risico's en genomen maatregelen worden gepubliceerd.

* Gegevens per einde 2019

ESG-integratie

In 2018 is er een kader ontwikkeld dat scores toekent aan fondsbeheerders op basis van ESGⁱ- criteria om het duurzaamheidsniveau van financiële producten te meten. Het is de bedoeling om aan elk fonds een **ESG-score** toe te wijzen van 1 (onvoldoende) tot 5 (leidend). Eind 2019 hebben in totaal 90 (intern en extern beheerde) fondsen een eigen ESG-score gekregen, goed voor 15% van het beheerde vermogen van Kempen.

De **scores variëren van 2,0 tot 4,5**. De verdeling van de ESG-scores over deze 90 fondsen is als volgt: 9% embryonaal (een score van 2 op 5), 46% voldoende (een score van 3 op 5), 43% rijpend (een score van 4 op 5) en 2% leidend (een score van 5 op 5). **Met de beheerders die de minimumscore niet haalden werd een engagementsdialoog opgestart. De minimumscore is 3 voor actief beheerde fondsen en 2,5 voor passief beheerde producten.** De resultaten van die dialoog zijn tweevoudig: bij sommige fondsen is er vooruitgang vastgesteld, en andere fondsen zijn gedesinvesteerd.

Alle portefeuillebeheerders van VLK / Kempen analyseren ESG-factoren van bedrijven waarin ze beleggen en brengen ESG-risico's en -kansen in kaart. Dat doen ze niet alleen om het risico te beperken, maar ook om kansen te identificeren. Alle strategieën kunnen vrij hun eigen benadering ontwikkelen, aangezien ze zijn blootgesteld aan verschillende activaklassen en sectoren. Zodoende wordt er voor elk intern fonds een ESG-benadering op maat gehanteerd. Op de website heeft elk Kempen-fonds een ESG-pagina met informatie over de manier waarop ESG-factoren in aanmerking worden genomen.

Als volgende stap in de integratie van ESG-factoren heeft Kempen beslist om eigen ESG-scores te ontwikkelen voor bedrijven waarin een belegging wordt overwogen. Ook heeft het de ambitie om **klimaatoverwegingen verder te integreren in alle strategieën** en om minimumcriteria vast te leggen waaraan alle fondsen moeten voldoen.

Die ambities zullen volgend jaar tijdens de certificering aan bod komen.

Omdat VLK / Kempen wil **'overschakelen van Verantwoord beleggen naar Duurzaam beleggen'**, is beslist om het kader voor ESG-scores van beheerders verder te ontwikkelen, zodat al hun aangeboden producten een plek kunnen worden toegewezen op één duurzaamheidsspectrum - de zogenoemde **'vijf smaken'**.

De vijf smaken zijn: 1. voldoet aan de regels, 2. voldoet aan de minimumvereisten, 3. vermijdt schade, 4. werkt aan verbetering, en 5. doet wat juist is. Types 3, 4, en 5 **kunnen in verband worden gebracht met verantwoord beleggen, duurzaam beleggen en impactbeleggen.**

VLK / Kempen verwacht dat zowel externe beheerders als eigen fondsen minstens voldoen aan het criterium 'vermijdt schade'. Er is al uiting gegeven aan de wens om verder op te schuiven naar het 'werkt aan verbetering'-deel van het spectrum. Oplossingen van type 1 en 2 zullen niet langer aan cliënten worden aangeboden.

Forum Ethibel zal bij de certificering van volgend jaar opvolgen of alle fondsen in kaart zijn gebracht en welke types aan cliënten worden aangeboden.

Actief aandeelhouderschap

Als actieve aandeelhouder blijft VLK / Kempen uitdrukkelijk kiezen voor een **engagementsbenadering**, omdat die tastbare veranderingen in het gedrag van een bedrijf teweeg kan brengen. Kempen voert niet alleen zijn eigen engagementsactiviteiten uit, maar werkt ook samen met andere beleggers. Via een engagementsbenadering die gebaseerd is op thema's en samenwerking kan er meer invloed op een bedrijf worden uitgeoefend. De portefeuillebeheerders gaan steeds vaker zelf een directe dialoog aan met bedrijven. Ze worden daarin bijgestaan door het Sustainability & Impact-team.

Bij VLK / Kempen kan engagement twee doelstellingen nastreven: 'engagement met het oog op bewustmaking' en 'engagement met het oog op verandering'. Engagement met het oog op verandering is gericht op bepaalde problemen of uitdagingen die kunnen worden opgelost of verbeterd. Om aan problemen of uitdagingen het hoofd te bieden, hanteert VLK / Kempen een engagementsbenadering op basis van **vier mijlpalen** (bewustmaking, erkenning door het bedrijf, bedrijf heeft beleid om het probleem op te lossen en bedrijf implementeert het beleid). Naast SMART-doelstellingen (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden), worden er ook subdoelen gedefinieerd en wordt er een inschatting gemaakt van de uitvoeringstijden om vast te stellen wanneer een engagementsdossier naar de volgende mijlpaal kan overschakelen.

Ook met externe beheerders wordt er een dialoog aangegaan als zij beleggen in bedrijven of landen die op de Uitsluitings- of Vermijdingslijst van VLK / Kempen staan. Zoals hierboven reeds uitgelegd, wordt met externe beheerders eveneens in dialoog getreden als hun fondsen niet aan de minimale ESG-score voldoen.

In aanvulling op die dialoog beschouwt Kempen het als een essentieel onderdeel van zijn fiduciaire verantwoordelijkheid om **zijn stemrechten uit te oefenen** over ESG-aangelegenheden op aandeelhoudersvergaderingen van de beursgenoteerde ondernemingen: dit zowel voor zijn interne fondsen als, op verzoek, voor (discretionaire) mandaten. **Het stembeleid, dat in 2019 werd gewijzigd, bevat een aantal toevoegingen zoals duidelijkere richtlijnen over diversiteit.** Het proces staat toe dat er via een extern digitaal platform bij volmacht wordt gestemd of dat er op aandeelhoudersvergaderingen wordt gestemd. Uitgebrachte stemmen kunnen publiek worden geraadpleegd via een gebruiksvriendelijk platform[†]. Het 'jaarverslag verantwoord beleggen 2019' biedt een overzicht van belangrijke uitgebrachte stemmen.

Directe engagementtraject met bedrijven [†]	Collectieve engagement met bedrijven [†]	Engagement met fondsbeheerders [†]
# 84	# 180	# 25

De Van Lanschot Kempen-groep stelt streefdoelen voorop voor het minimaal aantal lopende engagementsdossiers in 2019 en heeft voor 2020 een extra doel vooropgesteld: engagementstrajecten met het oog op verandering waarbij er ten minste één mijlpaal vooruitgang wordt geboekt. In 2019 werd het streefdoel van minstens 80 engagementsdossiers bereikt.

VLK / Kempen rapporteert ook dat circa een op de acht engagementstrajecten in negatieve zin is geëvolueerd en dus geen bevredigende resultaten heeft opgeleverd. Dat kan ertoe leiden dat de belegging wordt verkocht, dat het belegde bedrag wordt verlaagd of dat de ontevredenheid duidelijk kenbaar wordt gemaakt aan de raad van bestuur van het bedrijf waarin wordt belegd.

Wat kan worden vastgesteld is dat de onderwerpen van 'engagementstrajecten met het oog op verandering' in toenemende mate gericht zijn op sociale en milieugebonden problematieken. Milieugebonden aspecten vertegenwoordigen 40%, sociale aangelegenheden 24% en bestuursgebonden kwesties 36%. Engagement met het oog op bewustmaking is nog steeds vooral gericht op bestuursaangelegenheden.

Op basis van de verbeterde methode voor de opstelling van de Vermijdingslijst wordt er in de **openbaar beschikbare rapportering over engagementstrajecten bij bedrijven die verband houden met de RBC-richtlijnen van de OESO meer transparantie verschaft.** Die trajecten zijn bedoeld om ervoor te zorgen dat bedrijven hun schadelijke impact op maatschappij of milieu aanpakken en oplossen.

[†] Gegevens per einde 2019

Positieve impact

VLK / Kempen blijft zich inzetten voor de **Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen** (SDG's) van de Verenigde Naties te bevestigen. Vijf SDG's geselecteerd waarop de vermogensbeheerder zich focustⁱ.

Kempen biedt twee producten aan waar het de bijdrage aan de SDG's meet. Dit zijn de 'Sustainable Value Creation' and 'Global Impact Pool' fondsen. De vermogensbeheerder onderzoekt hoe de bijdrage aan de SDG's verder kan worden geïntegreerd. Dit voor zowel de beleggingen als het productaanbod. Een belangrijke uitdaging is om een dataprovider te vinden die de vereiste informatie kan verstrekken.

Verificatie en jaarlijkse audit

Kader en verloop van de audit

Sinds het boekjaar 2012 voert Forum Ethibel een jaarlijkse audit uit van de niet-financiële aspecten van de beleggingsprocessen. Elk jaar stelt het een certificaat op om de conformiteit met het uitgetekende beleid te bevestigen.

Dat omvat een audit van alle (geactualiseerde) **beleidsverklaringen**, inclusief het nieuwe ESG-charter, de beheersverslagen, de ontwikkelingen rond engagement en de materialiteitsoefeningen, de relevante rapporten van de Raad van Bestuur en de ESG Council. Om de kwaliteit van de beslissingen te beoordelen, werden de interne ESG-rapporten over onder meer de Uitsluitings- en Vermijdingslijst, de engagementsdossiers en de operationalisering nagekeken.

Het certificaat slaat op het boekjaar 2019. De audit is uitgevoerd volgens de bepalingen van de overeenkomst. VLK / Kempen heeft alle gevraagde bijkomende gegevens bezorgd, digitaal en via gesprekken met de Director of Impact & Sustainable Investment en de Senior Advisor of Impact & Sustainable Investment.

Perimeter en bevindingen

Uit wat VLK / Kempen in 2019 heeft gedaan, blijkt dat het voortdurend blijft streven naar duurzaam beleggen. De initiatieven uit 2019, zoals (1) het afstemmen van de screening voor de Vermijdingslijst op de RBC-richtlijn van de OESO, (2) het in kaart brengen van de ESG-scores van fondsen en de verdere uitwerking van dit kader naar de 'vijf smaken' en (3) het transparanter rapporteren over engagementsinspanningen kunnen allemaal als voorbeelden van de inzet van het bedrijf worden beschouwd.

Drie andere gebieden waarin de *vermogensbeheerder* vooruitgang boekt, zijn **de bepaling van de benadering voor een betere afstemming op het Klimaatakkoord van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord**, hoe het via zijn aangeboden fondsen een grotere bijdrage kan leveren aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN, en hoe er kan worden overgeschakeld naar intern bepaalde ESG-scores voor individuele aandelen die tussen de teams kunnen worden uitgewisseld.

VLK / Kempen heeft hierop in 2019 stappen gezet, maar wil de komende jaren verdere inspanningen leveren, die door Forum Ethibel zullen worden opgevolgd.

Voor de verwezenlijking van die doelstellingen zijn er uitgebreide en **kwalitatieve ESG-data** vereist, wat essentieel is voor de verdere integratie van duurzaam beleggen in de beleggingsprocessen. In dat kader heeft VLK / Kempen een nazicht van de niet-financiële dataleveranciers uitgevoerdⁱ. Sinds begin 2015 is de belangrijkste leverancier van ESG-data **MSCI ESG Research**. Die dataleverancier verstrekt informatie over de ESG-prestaties van bedrijven en over de evaluaties van het beginsel 'geen schade berokkenen'. Dat wordt aangevuld met inzichten van **Sustainalytics**. Daarnaast werkt VLK / Kempen samen met **ISS ESG** om de CO₂-voetafdruk van beleggingen te berekenen en om de bijdrage van bedrijven aan de duurzame

ontwikkelingsdoelstellingen van de VN te beoordelen. Tot slot wordt er data van **GRESB** gebruikt om inzicht te krijgen in de duurzaamheidsdata van vastgoedbedrijven. Om de ambities te verwezenlijken om vooruitgang te boeken in de verdere integratie van klimaat gerelateerde factoren en bijdragen aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen blijft de *vermogensbeheerder* de dataleveranciers en de geboekte vooruitgang in de behandelde gegevens evalueren.

De **CO₂-voetafdruk** van het totaal beheerd vermogen van Kempen bedroeg voor 2019 44%, één procent lager dan in 2018. Dat kan worden verklaard door een toename van het beheerd vermogen aan het einde van het jaar. De meeste van zijn interne fondsen hebben nog steeds een lagere CO₂-voetafdruk dan hun benchmark. Wel wordt verwacht dat de CO₂-voetafdruk een centralere rol zal gaan spelen aangezien hij een belangrijk onderdeel vormt van het Klimaatakkoord van Parijs en het Nederlandse Klimaatakkoord waarop VLK / Kempen zich wil afstemmen. In 2020 worden er op dat vlak meer ontwikkelingen verwacht.

Op de **website van Kempen worden er rapporten**, Uitsluitings- en Vermijdingslijst **gepubliceerd**, en kunnen ook de meeste beleidslijnen openbaar worden geraadpleegd. Het 'jaarverslag verantwoord beleggen 2019' van Kempen gaat verder in op zijn volledige benadering en de geboekte vooruitgang, inclusief casestudy's over engagement en belangrijke uitgebrachte stemmen. Ook de prestaties van de fondsen van Kempen op het vlak van koolstofintensiteit (in vergelijking met hun overeenstemmende benchmark) worden in het verslag beschreven. **De rapportering over de afstemming van VLK / Kempen en de resultaten met betrekking tot de richtlijnen voor verantwoord zakendoen van de OESO zal naar verwachting in 2020 worden gepubliceerd.**

Daarnaast is het geïntegreerde en geconsolideerde jaarverslag opgesteld voor de volledige Van Lanschot Kempen-organisatie, met inbegrip van de dochteronderneming Kempen, en wordt in het verslag zowel financiële als niet-financiële informatie als een samenhangend geheel gepresenteerd.

Conclusie

Op basis van onze controles bevestigen wij dat Van Lanschot Kempen / Kempen hun Verantwoord & Duurzaam beleggingsbeleid nauwgezet invult, opvolgt en rapporteert, conform de geformuleerde richtlijnen. De *vermogensbeheerder* blijft stappen zetten om de transitie van Verantwoord naar Duurzaam beleggen waar te maken.

Brussel, 9 november 2020
Forum Ethibel vzw

Kenny Frederickx,
Algemeen Directeur

Ro Van den broeck,
Research officer

Forum Ethibel

info@Ethibel.org
www.forumEthibel.org

Duurzaamheidstoelichting ⁱ

- **Jaarverslagen:**
Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2019 en andere verslagen
Jaarverslag Van Lanschot Kempen
- **Convention library:** deze vermeldt internationale verdragen en conventies die betrekking hebben op mensenrechten, arbeidsrechten (inclusief kinderarbeid), milieu, anticorruptie en omkoping, wapens, porno, nucleaire energie, dierenwelzijn (inclusief bont) en tabak.
- **Data leveranciers:** GRESB, Global Real Estate Sustainability Benchmark ISS ESG - www.issgovernance.com, MSCI ESG, Sustainalytics.
- **ESG** is een afkorting die staat voor Environmental, Social and Governance factoren (Milieu, Sociale prestaties en Ondernemingsbestuur), de belangrijkste domeinen voor niet-financiële analyses voor beleggingen.
- **International Richtlijnen:** UN Global Compact, UN PRI, OECD Guidelines for Multinational Enterprises, UNGP
- **SDG selectie:** de vijf geselecteerde SDG's zijn: *betaalbare en duurzame energie* (SDG 7), *waardig werk en economische groei* (SDG 8), *verantwoorde consumptie en productie* (SDG 12), *vrede, veiligheid en sterke publieke diensten* (SDG 16) en *partnership om de doelstellingen te bereiken* (SDG 17).
- **Stemgedrag:** VLK / Kempen publiceert haar stemgedrag. . <https://vds.issgovernance.com/vds/#/NzcyMA==/>